

MINISTERSTWO
RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Departament Ubezpieczeń Społecznych

DUS-II.055.14.2022.MBu

Warszawa, dnia 19 września 2022 r.

Szanowna Pani,

działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z Pani petycją w sprawie zmiany przepisów dotyczących częściowej i całkowitej niezdolności do pracy, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Zabezpieczenie społeczne stanowi jeden z priorytetów Rządu RP. Konstytucja w art. 67 deklaruje prawo obywateli do zabezpieczenia społecznego. Zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa. Formy zabezpieczenia, a co za tym idzie również rodzaje świadczeń i warunki nabywania do nich prawa, a także sposób finansowania, mogą być różnicowane.

Ubezpieczenie rentowe jest jedną z form zabezpieczenia społecznego realizowaną w ramach systemu ubezpieczeń społecznych. System ubezpieczeń społecznych opiera się na zasadzie ekwiwalentności odprowadzonych składek i należnego świadczenia.

Emerytury i renty wypłacane z systemu powszechnego mają charakter indywidualny, a ich wysokość jest ustalana na podstawie wkładu wniesionego w postaci składek. Im bardziej ubezpieczony partycypował w tworzeniu dochodów Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w tym większym stopniu ma on prawo z nich korzystać w postaci emerytury lub renty. Zmiany w polskim systemie ubezpieczeń społecznych po 1991 r. wiążą się ze stopniowym przywracaniem systemowi jego ubezpieczeniowego charakteru.

W nowym systemie emerytalnym i rentowym, określonym przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 504, dalej „ustawa emerytalna”), źródłem finansowania świadczeń emerytalno-rentowych jest fundusz tworzony ze składek pracowników i pracodawców. Rozwiązanie to przesądza o tym, że wysokość świadczeń wynika z podejmowanych przez ubezpieczonego działań w okresie życia zawodowego. Z systemu tego usunięto większość elementów nieubezpieczeniowych i socjalnych, tak aby powiązać wysokość przyszłego świadczenia z sumą składek odprowadzanych od przychodów ubezpieczonego w całym okresie jego aktywności zawodowej. Jednocześnie wsparcie o charakterze pozaubezpieczeniowym może być oferowane przez służby pomocy społecznej.

Osoby ubezpieczone, nabywają prawo do świadczeń emerytalnych i rentowych z powszechnego systemu emerytalnego na warunkach określonych w ustawie emerytalnej. Obowiązujące przepisy ustawy emerytalnej ściśle określają warunki, jakie musi spełnić osoba zainteresowana uzyskaniem prawa do renty.

W trosce o osoby pobierające najniższe świadczenia emerytalno-rentowe, wprowadzono w ostatnich latach wiele zmian mających na celu poprawę jakości życia tych osób. Objęły one swoim zakresem zarówno wysokość świadczeń najniższych, jak i ich waloryzację, która jest istotnym elementem wpływającym na podwyższenie emerytur i rent. Od 1 marca 2022 r. świadczenia emerytalno-rentowe wzrosły o 7%. Jest to dużo wyższy wzrost świadczeń, niż gdyby zastosowany został wskaźnik waloryzacji ustalony według obowiązujących zasad, wynikających z ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie bowiem z ustawą o emeryturach i rentach z FUS, wskaźnik waloryzacji odpowiada średniorocznemu wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym zwiększonemu o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym.

Biorąc pod uwagę wskaźniki makroekonomiczne ogłoszone przez Prezesa GUS, tj. wskaźnik inflacji ogółem w 2021 r. i realny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w 2021 r., przy 20% udziale realnego wzrostu wynagrodzeń we wskaźniku waloryzacji – wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2022 r. ukształtowałby się na poziomie 105,7%. Jednakże realizując skuteczną politykę wsparcia emerytów i rencistów, chcąc w większym stopniu zabezpieczyć ich sytuację finansową w związku z rosnącymi cenami towarów i usług konsumpcyjnych, Rada Ministrów w dniu 11 lutego 2022 r. przyjęła rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie wysokości zwiększenia wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w 2022 r., ustalając wysokość przedmiotowego zwiększenia na poziomie 63,33% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w 2021 r.

W związku z powyższym, wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2022 r. wynosi 107,0%. Przy wskaźniku waloryzacji 107,00% - kwoty najniższych świadczeń od 1 marca 2022 r. wynoszą:

- 1) kwoty najniższej renty z tytułu niezdolności do pracy:
  - a) 1338,44 zł – dla osób całkowicie niezdolnych do pracy,
  - b) 1003,83 zł – dla osób częściowo niezdolnych do pracy;
- 2) kwota najniższej emerytury, renty socjalnej i renty rodzinnej: 1338,44 zł.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że zgodnie z zapowiedzią Premiera, w sierpniu 2022 r. rozpoczęto wypłatę tzw. 14. emerytury. Czternastka jest wypłacana w wysokości nie wyższej niż kwota najniższej emerytury obowiązującej od 1 marca 2022 r.

W 2022 roku emeryci i renciści otrzymali też tzw. trzynastą emeryturę, która jest już corocznym, dodatkowym świadczeniem gwarantowanym ustawą. Trzynastka jest wypłacana w wysokości najniższej emerytury obowiązującej od 1 marca danego roku. Od 1 marca 2022 r. najniższa emerytura wynosi 1338,44 zł brutto. ZUS 13. emeryturę wypłacił wraz ze świadczeniami wypłacanymi za kwiecień 2022 r.

Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, że wskazane w petycji postulaty są realizowane, co jest jednak ograniczone możliwościami budżetowymi państwa i nie zawsze zaspokaja przedstawiane przez świadczeniobiorców potrzeby. Należy jednak pamiętać, że świadczenia z ubezpieczenia i zaopatrzenia emerytalnego i rentowego przysługują tylko tym osobom, które spełniają wszystkie ustawowe warunki nabycia do nich prawa, a ustalenie ich wysokości opiera się na zasadzie ekwiwalentności odprowadzonych składek i należnego świadczenia. Pozostałym osobom przysługują świadczenia wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Konrad Miłoszewski
Dyrektor
Departamentu Ubezpieczeń
Społecznych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

Do wiadomości:
dot. sprawy: BDG-IV.055.2.20.2022.BB

